

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права

Кафедра відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

07-04-41

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

«_____» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

HISTORY OF LEGAL AND POLITICAL SCIENCES

(шифр і назва навчальної дисципліни)

(name of the discipline)

спеціальність
specialt

081 «Право»

081 «Law»

(шифр і назва спеціальності)

(code and name of the specialty)

Рівне 2020

Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» за спеціальністю 081 «Право». Рівне: НУВГП, 2020 р. 16 с.

Розробник: Вовк Ю.Є., к.ю.н, доцент кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності

Протокол від «22» січня 2020 року № 6.

Завідувач кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності _____ В.І. Гришко
«22» січня 2020 року.

Керівник групи забезпечення спеціальності 081 «Право» _____ В.І. Кафарський

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ права
Протокол № 4 від «22» січня 2020 року.

Голова науково-методичної ради з якості ННІП _____ В.І. Цимбалюк
(підпис)

«22» січня 2020 року.

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Господарське право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни формування у студентів цілісного уявлення про особливості правильного тлумачення та застосування господарсько-правових норм, визначення належності різних правовідносин до господарсько-правових. Крім цього, увага приділяється питанням договірного забезпечення вказаних відносин, розглядаються загальні положення про зобов'язання і про договір, а також докладніше розглядаються деякі окремі види договорів, передбачені чинним ГК України.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Господарське право» є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки студентів за спеціальністю «Право». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Теорія держави і право», «Конституційне право України», «Основи римського приватного права», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Міжнародне приватне та публічне право», «Земельне та аграрне право». Цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури і нормативних актів, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Для розбудови правової держави та громадянського суспільства в Україні важливим є формування нового, вищого рівня правосвідомості та правової культури населення. Великого значення у світлі цього набувають правове виховання і правова освіта. Без глибоких знань прав, свобод, чинного законодавства еволюційний розвиток жодного суспільства не відбувається.

Підвищення рівня правових знань у населення України, його правосвідомості та правової культури можливе лише за умови повсякденного, професійно-організованого правового виховання, здійснюваного з використанням усієї різноманітності його форм.

Ключові слова: господарське право, господарювання, закон, право, кооператив, господарська діяльність, фінансові послуги, підприємство, банк, страхова діяльність.

Abstract

To build a rule of law and civil society in Ukraine, it is important to build a new, higher level of justice and legal culture of the population. In the light of this, legal education and legal education are of great importance. Without a deep knowledge of rights, freedoms, existing legislation, the evolutionary development

of no society is taking place.

Increasing the level of legal knowledge among the population of Ukraine, its legal consciousness and legal culture is possible only on the condition of daily, professionally organized legal education, carried out using all the variety of its forms.

Key words: business law, management, law, law, cooperative, economic activity, financial services, enterprise, bank, insurance activity.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 08 «Право»	Нормативна	
	Спеціальність 081 «Право»		
Модулів – 1	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Рік підготовки: 2 курс	Рік підготовки: 2 курс
Змістових модулів – 2		Семестр: 4-ий	Семестр: 4-ий
Загальна кількість годин – 135		Лекції – 26 год.	Лекції – 2 год.
		Практичні - 20 год.	Практичні – 10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5		Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Самостійна робота – 89 год.
	Форма контролю - екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 36% до 64%;

заочної форми навчання – 9 % до 91%

Національний університет 2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів системи знань про основні правові інститути господарського права, визначення основних проблем здійснення господарської діяльності, вивчення основних положень господарського законодавства, та напрямків його удосконалення.

Завдання дисципліни:

- формування у студентів системи науково-теоретичних знань з господарського права;
- вивчення проблемних аспектів правового регулювання господарських відносин;
- характеристика найважливіших правових категорій та конструкцій господарського права;
- ознайомлення з методами господарсько-правового регулювання;
- з'ясування теоретичних і практичних питань правового регулювання окремих галузей господарської діяльності;
- підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів в галузі господарсько-правової діяльності.

Після вивчення дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття, інститути, джерела та положення господарського права, актуальні проблеми його розвитку;
- сутність предмету, методу і системи господарського права;
- проблемні аспекти правового регулювання господарської діяльності та шляхи їх подолання;
- особливості державного регулювання господарської діяльності та проблеми його правового забезпечення;
- основні тенденції сучасного розвитку господарських відносин;
- особливості правосуб'єктності суб'єктів господарювання та інших учасників відносин у сфері господарювання;
- основні положення та проблемні аспекти відповідальності за порушення у сфері господарювання;
- особливості правового регулювання господарської діяльності в окремих галузях господарювання;
- шляхи вдосконалення господарського законодавства України, тенденції та перспективи його розвитку.

Студент повинен уміти:

- самостійно орієнтуватися у чинному господарському законодавстві та юридичній літературі;
- вірно давати належну правову і соціально-економічну оцінку юридичним конструкціям та правильно користуватися правовою термінологією;

-
- виділяти та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами господарського права;
  - самостійно вирішувати колізійні питання, пов'язані із застосуванням господарсько-правових норм та розв'язувати ситуаційні завдання;
  - орієнтуватися в особливостях правового регулювання господарської діяльності;
  - самостійно розв'язувати ситуаційні завдання, що виникають при застосуванні норм господарського права до конкретних практичних ситуацій;
  - своєчасно визначати проблеми правового регулювання господарсько-правових відносин в Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальні положення господарського права

Тема 1. Теоретичні основи господарського права. Господарські правовідносини

План заняття

1. Поняття господарського права України.
2. Методи господарського права України.
3. Принципи господарського права України.
4. Поняття, ознаки та види господарської діяльності.
5. Заборони та обмеження на здійснення підприємницької діяльності.
6. Поняття, ознаки та зміст господарських відносин.
7. Розмежування господарських відносин з іншими видами відносин.
8. Основні засади (принципи) правового регулювання господарських відносин та їх значення в механізмі господарсько-правового регулювання.

Тема 2. Господарське законодавство України

План заняття

1. Поняття господарського законодавства та його особливості.
2. Поняття і види актів господарського законодавства.
3. Регуляторні акти: поняття, види та особливості.
4. Конституція України, як джерело господарського права.
5. Закони України, як джерела господарського права. Умови прийняття Господарського кодексу України.
6. Підзаконні нормативні акти, як джерела господарського права.
7. Роль судової практики в удосконаленні господарського

Тема 3. Суб'єкти господарювання: загальна характеристика. Організаційно-правові форми

План заняття

1. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання.
2. Правові підстави утворення суб'єктів господарювання. Припинення (ліквідація та реорганізація) суб'єктів господарювання.
3. Управління господарською організацією, система органів, порядок формування, компетенція.
4. Господарські організації. Підприємство та його різновиди. Характеристика та правовий статус державних та комунальних унітарних підприємств. Підприємства колективної власності. Приватні підприємства.
5. Фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності.
6. Види організаційно-правових форм суб'єктів господарювання.

Тема 4. Майнова основа господарювання

План заняття

1. Правовий режим майна суб'єктів господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління та інші.
2. Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування.
3. Майновий стан та облік майна суб'єктів господарювання. Оцінка майна та майнових прав.
4. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності.

Тема 5. Правове регулювання корпоративних відносин

План заняття

1. Визначення та предмет корпоративного права, його місце в системі права України.
2. Поняття та правові ознаки господарських товариств як корпоративних підприємств. Класифікація господарських товариств.
3. Особливості правового статусу акціонерного товариства (у порівнянні з іншими формами господарських товариств).
4. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою в ідповідальністю.
5. Особливості правового статусу повного та командитного товариств.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання господарської діяльності

водного господарства
та природокористування

Тема 6. Господарські зобов'язання. Правове регулювання господарсько-договірних відносин

План заняття

1. Поняття господарського зобов'язання. Підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань.
2. Види господарських зобов'язань.
3. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
4. Передурочення виконання майново-господарських зобов'язань; передача (делегування) прав/повноважень за організаційно-господарськими зобов'язаннями.
5. Поняття господарського договору. Характер співвідношення господарського зобов'язання та господарського договору.
6. Класифікація господарських договорів.
7. Істотні умови господарських договорів. Поняття та специфіка захисного застереження.
8. Поняття та особливості публічного, попереднього договорів, договору приєднання та генерального договору у сфері господарювання.
9. Загальний порядок укладення господарських договорів. Повноваження на укладення договорів від імені юридичної особи. Нотаріальне посвідчення та державна реєстрація договорів в.
10. Укладення договорів у мережі Інтернет, на публічних торгах (аукціонах), за конкурсом, за державним замовленням, на біржах, виставках та ярмарках, за рішенням суду.
11. Порядок зміни та розірвання господарських договорів. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.
12. Особливості договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства.

Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання

План заняття

1. Поняття та принципи відповідальності в господарському праві.
2. Види господарсько-правової відповідальності.
3. Функції господарсько-правової відповідальності та її підстави.
4. Поняття та види санкцій. Штрафні санкції за порушення господарських зобов'язань.
5. Відшкодування збитків, завданих невиконанням (неналежним

виконанням) господарського договору.

6. Оперативно-господарські санкції та порядок їх застосування.
7. Види адміністративно-господарських санкцій.

Тема 8. Державне регулювання господарської діяльності

План заняття

1. Економічна політика держави та її напрями. Форми реалізації державної економічної політики.
2. Поняття та значення державного регулювання економіки. Засоби державного регулювання господарської діяльності.
3. Ліцензування господарської діяльності.
4. Технічне регулювання у сфері господарювання. Технічні регламенти та підтвердження відповідності.
5. Правове регулювання цін і тарифів, їх види, порядок в становлення, відповідальність.
6. Правове регулювання стимулювання господарської діяльності: пільги, дотації, компенсації, субсидії. Державна підтримка малого підприємництва.
7. Нагляд (контроль) за здійсненням господарської діяльності.

Тема 9. Правове регулювання ринків фінансових послуг. Правове регулювання банківської діяльності

План заняття

1. Поняття та види фінансових послуг.
2. Поняття ринків фінансових послуг. Поняття фінансової операції та її ознаки.
3. Коло суб'єктів, які мають право надавати фінансові послуги. Реєстрація та ліцензування діяльності фінансових установ. Суміщення надання певних видів фінансових послуг.
4. Поняття банківської системи України, її структура.
5. Система банківських операцій (послуг), їх регулювання.
6. Банківські рахунки та їх види. Порядок відкриття та закриття банківських рахунків, права і обов'язки сторін по договору банківського рахунку.
7. Кредитні операції банків. Види банківського кредиту (банківської позики).
8. Депозитні операції банків. Інші операції банків.

Тема 10. Правове регулювання страхової діяльності

План заняття

1. Поняття страхової діяльності. Суб'єкти ринку страхових послуг.
2. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Контроль та нагляд за здійсненням страхової діяльності.
3. Компетенція уповноважених органів у сфері нагляду за здійсненням страхової діяльності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
<i>Змістовий модуль 1. Загальні положення господарського права</i>													
Тема 1. Теоретичні основи господарського права. Господарські правовідносини	13	2	2			9	14	1	1			12	
Тема 2. Господарське законодавство України	12	2	2			8	13		1			12	
Тема 3. Суб'єкти господарювання: загальна характеристика. Організаційно-правові форми	13	2	2			9	15	1	1			13	
Тема 4. Майнова основа господарювання	13	2	2			9	13		1			12	

Тема 5. Правове регулювання корпоративних відносин	13	2	2			9	13		1			12
Разом Змістовий модуль 1	64	10	10			44	68	2	5			61
<i>Змістовий модуль 2. Правове регулювання господарської діяльності</i>												
Тема 6. Господарські зобов'язання. Правове регулювання господарсько-договірних відносин	15	4	2			9	14		1			13
Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	13	2	2			9	13		1			12
Тема 8. Державне регулювання господарської діяльності	15	4	2			9	13		1			12
Тема 9. Правове регулювання ринків фінансових послуг. Правове регулювання банківської діяльності	15	4	2			9	14		1			13
Тема 10. Правове регулювання страхової діяльності	13	2	2			9	13		1			12
Разом Змістовий модуль 2	71	16	10			45	67	5				62
Всього	135	26	20			89	135	2	10			123

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи господарського права. Господарські правовідносини	2	1

2.	Тема 2. Господарське законодавство України	2	1
3.	Тема 3. Суб'єкти господарювання: загальна характеристика. Організаційно-правові форми	2	1
4.	Тема 4. Майнова основа господарювання	2	1
5.	Тема 5. Правове регулювання корпоративних відносин	2	1
6.	Тема 6. Господарські зобов'язання. Правове регулювання господарсько-договірних відносин	2	1
7.	Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	2	1
8.	Тема 8. Державне регулювання господарської діяльності	2	1
9.	Тема 9. Правове регулювання ринків фінансових послуг. Правове регулювання банківської діяльності	2	1
10.	Тема 10. Правове регулювання страхової діяльності	2	1
	Всього	20	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи господарського права. Господарські правовідносини	9	12
2.	Тема 2. Господарське законодавство України	8	12
3.	Тема 3. Суб'єкти господарювання: загальна характеристика. Організаційно-правові форми	9	13
4.	Тема 4. Майнова основа господарювання	9	12
5.	Тема 5. Правове регулювання корпоративних відносин	9	12
6	Тема 6. Господарські зобов'язання. Правове регулювання господарсько-договірних відносин	9	13
7	Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	9	12
8	Тема 8. Державне регулювання господарської діяльності	9	12
9.	Тема 9. Правове регулювання ринків фінансових послуг. Правове регулювання банківської діяльності	9	13
10.	Тема 10. Правове регулювання страхової діяльності	9	12
	Всього	89	123

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Науковими та методичними основами викладання дисципліни «Господарське право» є системний підхід. Методологія вивчення дисципліни і оцінювання знань слухачів заснована на індивідуально-диференційованому навчанні.

Контроль за рівнем засвоєнням знань здійснюється шляхом застосування різних форм опитування, написання контрольних робіт на семінарських заняттях, проведення модульного контролю, складання заліку.

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї.

Під час вивчення дисципліни буде проводитись:

Основними методами навчання є:

1. лекції;
2. практичні завдання;
3. наукова робота;
4. самостійна робота;
5. ситуаційні завдання;
6. круглі столи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 100 балів. Основними методами оцінювання є:

1. аналіз усних відповідей;
2. виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Національного водного господарства та природокористування

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумкове оцінювання	Сума
<i>Змістовий модуль №1</i>					<i>Змістовий модуль №2</i>					Екзамен	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національної шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	Відмінно	зараховано
82-89	Добре	
74-81	задовільно	
64-73		
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вовк Ю.С. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Господарське право» для студентів спеціальності 081 «Право» денної та заочної форми навчання. Рівне: НУВГП, 2020, 24 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/17014/1/07-04-42%20%281%29.pdf>

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Актуальні проблеми господарського права: навч. посіб. за ред. В.С. Щербини. К.: Юрінком Інтер, 2013. - 528 с.
2. Беляневич О.А., Вінник О.М., Джурицький В.О. Актуальні проблеми господарського права: навчальний посібник. за заг. ред.. В.С. Щербини. К.: Юрінком Інтер, 2012. 528 с.
3. Господарське право О.П. Подцерковний, О.О. Квасницька, А.В. Смітюх та ін. підручник за ред. О.П. Подцерковного. Х.: Одиссей, 2010. 424 с.
4. Корпоративне право України заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
5. Кучер В.О. Господарське право: курс лекцій. В.О. Кучер, В.М. Парасюк. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 380 с.
6. Січевлюк В.А. Господарське право України: Навчальний посібник. К.:УІРФР, 2010. 474 с.
7. Щербина В. С. Господарське право: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер. 2013. 640 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

8. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності. О. Бабак Підприємництво, господарство і право № 10. 2011. С. 144-148.
9. Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти). К: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
10. Бервено С. М. Проблеми договірного права України: монографія. К: Юрінком Інтер, 2006. 392 с.
11. Віхров О.П. Організаційно–господарські правовідносини: монографія. К: Слово, 2008. 512 с.
12. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник. Н.М. Внукова, В.І. Успенко, Л.В. Временко. Х.: Бурун книга, 2004. 371 с.
13. Глобінець М. Г. Поняття контрольного провадження у сфері нотаріату. Право та управління № 2. 2011. С. 80-84.
14. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри: Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів з проблем інтелектуальної власності (Київ, 18 вересня 2015 року). Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. 2015. 305 с.
15. Кочин В.В. Засоби державного регулювання господарської діяльності в умовах дерегулювання економіки України. Юридичний вісник

№2 (35). 2015. С.114-117.

16. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності. Вісник господарського судочинства № 2. 2012. С. 180-185.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>.
2. Верховний суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua>.
3. Європейський суд з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova>
7. Національна бібліотека ім. В.І.Вернацького. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
8. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.libr.rv.ua>.
9. Публікації ЮНЕСКО. URL: <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/resources/publications>.
10. Суд Європейських співтовариств. URL: <http://curia.europa.eu>.
11. Судова влада України (офіційний веб-портал). URL: <http://www.couit.gov.ua>.